

Länsstyrelsen i Hallands län

Riktlinjer för samverkan mellan Hallands kommuner och Region Halland om krisstöd till drabbade vid en särskild händelse

Inledning

Bakgrund

Vid händelser där det finns behov av krisstöd är det vårt gemensamma ansvar att ge stöd och hjälp till drabbade och deras närstående. När ordinarie resurser inte räcker till kan kommunerna och Region Halland bistå genom deras verksamheter som är specifikt rustade för denna typ av stöd. Ömsesidig förståelse och respekt för varandras arbete liksom samarbete i vardagen är grunden för en god förmåga till samordning vid en särskild händelse.

I Halland finns olika benämningar för denna typ av verksamhet så som, POSOM (psykiskt och socialt omhändertagande), Krisstöd och Region Hallands krisstödsorganisation.

I Halland används benämningen krisstöd, vilket innebär allt medmänskligt, praktiskt, psykologiskt och socialt stöd som olika samhällsinstanser förmedlar i samband med en särskild händelse.

Kommunernas och Region Hallands samordnare för denna verksamhet har samverkat sedan 2009. Målet med arbetet är att säkerställa ett kvalificerat och likvärdigt krisstöd av länets invånare vid en särskild händelse. Under 2018 inkluderades denna verksamhet i Regionala rådet för samhällsskydd och beredskap i Hallands län och Länsstyrelsen ansvarar för samordningen.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att beskriva ansvar, roller och former för samverkan mellan kommunerna och Region Halland före, under och efter en särskild händelse som kräver krisstöd.

Målgrupp

Målgrupp för riktlinjerna är ledningsgrupper och stödpersoner för kommunernas POSOM och krisstöd samt Region Hallands krisstödsorganisation samt samverkande aktörer, till exempel Polismyndigheten, Svenska Kyrkan, Röda Korset och Länsstyrelsen.

Fastställande och revidering

Riktlinjerna har förankrats i respektive kommun och Region Halland samt i Regionala rådets arbetsutskott och styrgrupp under våren 2019. Riktlinjerna ses över av kommunernas och Region Hallands samordnare för krisstöd. Detta sker en gång per år.

Implementering

Respektive organisation ansvarar för att sprida riktlinjerna och tillhörande utbildningsmaterial till målgruppen i sin organisation.

Finansiering

Vid gemensamma aktiviteter står respektive organisation för finansieringen för sina deltagare. Länsstyrelsen har möjlighet att ansöka om medel för utveckling av krisberedskapen i länet.

Samverkan före en händelse

Planering

Förmåga att organisera och ge krisstöd skapas genom rutiner, utbildning, övning samt utvärdering. I vissa kommuner omnämns detta som POSOM eller Krisstöd. Planering av insatser med krisstöd ska vara integrerad med kommunens och Region Hallands övriga krisberedskap. Planeringen omfattar att tydliggöra ansvarsfördelning, behov av personal och lokaler med mera. Planeringen kan beskrivas i interna checklistor och riktlinjer. Planeringen sker i en ledningsgrupp eller motsvarande i respektive organisation. Kommunerna och Region Halland har utsett samordnare för planeringen.

Kommunernas ledning av arbete med krisstöd

Det lokala arbetet formas kommunernas ledning för krisstöd. Ett lokalt styrdokument bör finnas i varje kommun. Därutöver kan kommunen behöva upprätta en verksamhetsplan och en verksamhetsberättelse. Information som är relevant för andra organisationer delges nätverket för krisstöd.

Vissa kommuner har en ledningsgrupp för krisstöd. Övriga organisationer som kan representeras i ledningsgruppen är till exempel kommunala bolag, trossamfund, Polismyndigheten och Försvarsmakten.

Region Hallands krisstödsorganisation

Arbete med krisstöd är en del av Region Hallands krisstödsorganisation.

Regionkontorets säkerhetsavdelning har i uppdrag att ansvara för den regionala organisationen och styrningen av krisstödsorganisationen. Organisationen är regiongemensam vilket innebär att samtliga förvaltningar ska bidra med resurser. Utöver det har ett par förvaltningar särskilda uppdrag såsom att upprätta Stödcentrum samt Närståendelinjen.

Krisstödsinsatsen leds av berörda lokala särskilda sjukvårdsledningar i samråd med Krisstödssamordnare på Stödcentrum och/eller Närståendelinjen. Krisstödsorganisationen ansvarar för att organisera det psykosociala omhändertagandet för de patienter samt närstående till patienter som inkommit till sjukvården vid särskild händelse.

De lokala särskilda sjukvårdsledningarna är underställda regional särskild sjukvårdsledning. I samråd med tjänsteman i beredskap (TIB) beslutar berörda lokala sjukvårdsledningar om krisstödet ska aktiveras. Det finns en krisstödsplan som beskriver krisstödsorganisationens arbete både före, vid och efter en särskild händelse.

Regional arbetsgrupp

I Halland bildar kommunerna och Region Halland ett nätverk som består av samordnare från kommunerna, Region Halland samt Länsstyrelsen. Syftet är att möjliggöra erfarenhetsutbyte och utveckla former för samverkan och gemensam kompetensutveckling. Målet med arbetet är att säkerställa ett kvalificerat och likvärdigt krisstöd för länets invånare vid en särskild händelse.

Nätverket ansvarar för planering, genomförande och utvärdering av gemensamma utbildningar och övningar. Övriga uppgifter som kan samordnas är broschyrer med information till drabbade, riktlinjer för samverkan vid gemensamma insatser och erfarenheter från händelser. Som stöd i genomförandet kan även andra personer inom

kommunernas ledningsgrupper och Region Hallands krisstödsorganisation involveras. Nätverket träffas två gånger per år eller vid behov.

Länsstyrelsen ansvarar för den övergripande samordningen, som innebär följande uppgifter:

- Planera och sammankalla till arbetsgruppens möten, två halvdagar per år.
- Samordna planering, genomförande och utvärdering av gemensam utbildningsdag eller andra aktiviteter.
- Omvärldsbevaka ämnesområdet regionalt och nationellt.

Utbildning och övning

Nätverket ska planera, genomföra och utvärdera gemensamma utbildningar för stödpersoner och ledningspersoner. Inriktningen är att genomföra en heldagsutbildning vartannat år och en halvdagsutbildning vartannat år. Syftet är att ge grundläggande kunskaper om kommunernas och Region Hallands uppdrag och samverkan kring arbete med krisstöd i Hallands län, samt ge möjlighet för nätverksbyggande och inspiration för personer inom kommunernas och Region Hallands krisstödsverksamheter. Externa och interna föreläsare kan bjudas in för att belysa något särskilt ämne inom krisstöd eller en enskild händelse. Temat ska vara relevant för kommunernas och Region Hallands uppdrag.

Kommunerna och Region Halland genomför även egna utbildningar och övningar, för att ge berörda personer rätt kompetens och möjlighet att genomföra sitt uppdrag. Till exempel introduktionsutbildning, utbildningar och övningar inom stabsmetodik, föreläsning, avlastningssamtal och krisstöd.

Länsstyrelsen stödjer aktörerna i länet med en regional utbildnings- och övningsplan inom krisberedskap. I denna ingår gemensamma utbildningar och övningar inom arbetet med krisstöd, för att stärka den gemensamma kompetensutvecklingen. Respektive organisation ansvarar i sin tur för att planera in ytterligare utbildningar och övningar.

Kompetensprofiler

Nätverket för krisstöd har tagit fram kompetensprofiler för personer i ledningsgrupperna och stödpersoner inom kommunerna och Region Halland för att underlätta deras kompetensutveckling.

Kompetensprofil för personer i ledningsgrupp:

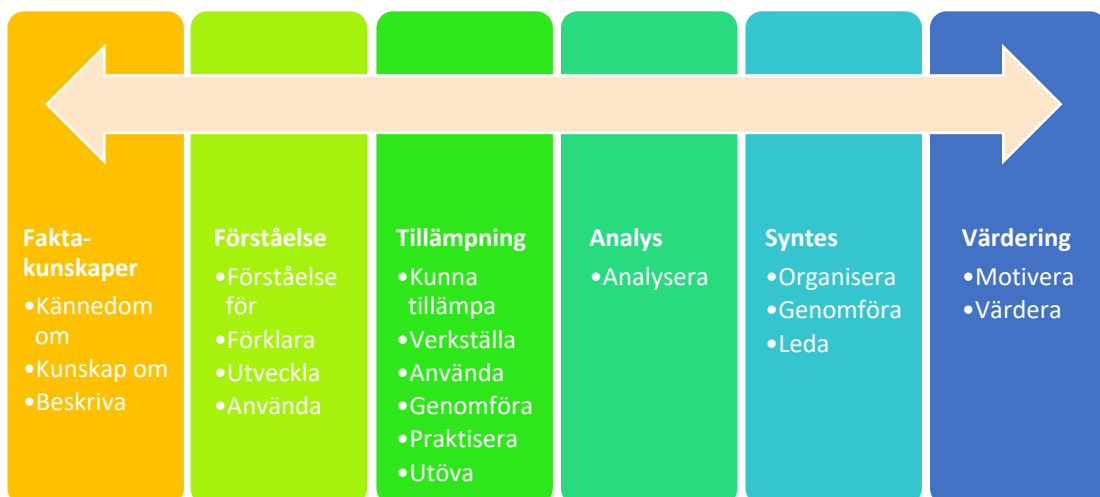
- Ha **kunskap om** samhällets krisberedskap
- Ha **förståelse för** egen organisations och andra aktörers uppdrag inom krisstöd.
- **Kunna värdera** om en situation kräver en krisstödsinsats.
- **Kunna genomföra** samverkan mellan kommunerna och Region Halland vid en krisstödsinsats.
- **Kunna leda** egen organisations krisstödsinsats.

Kompetensprofil för stödpersoner:

- Ha **kännedom om** samhällets krisberedskap och andra aktörers uppdrag inom krisstöd.
- Ha **kännedom om** vilka händelser som kan involvera kommunerna och Region Halland och hur händelserna kan hanteras.
- Ha **förståelse för** vilket ansvar egen organisation har inom krisstöd och sitt uppdrag som stödperson.
- **Kunna praktisera** krisstöd i aktuell händelse.

Lägre nivå av lärande

Högre nivå av lärande

Samverkan under en händelse

Uppdrag och ansvar

Uppdraget för kommunernas och Region Hallands arbete att organisera och erbjuda krisstöd till drabbade och deras närstående som har varit med om en särskild händelse när ordinarie resurser inte räcker till.

Kommunen ansvarar krisstöd till de personer som inte är i behov av sjukhusvård i samband med händelsen. Region Halland ansvarar för krisstöd inom sjukvården för de patienter och närstående som kommer in till sjukhusen.

Kommunernas organisation för krisstöd kan aktiveras utan att kommunens krisledningsorganisation för hantering av extraordinära händelser är aktiverad, men i de fall när krisledningsorganisationen är aktiverad ingår arbetet med krisstöd däri.

Vid händelser där både kommunen och Region Halland är aktiverade förutsätts de båda organisationerna samverka. Det samma gäller samverkan mellan kommuner om flera kommuner är drabbade samtidigt. Vid en större händelse som kräver mer resurser än den enskilda kommunen förfogar över behövs samverkan med andra kommuner. Dessa behov och rutiner behöver klargöras i varje enskild händelse. På regional nivå finns en särskild plan för pågående dödligt våld.¹

Kontaktvägar

Kontakter med Region Halland sker via TIB (tjänsteperson i beredskap). Ibland behöver inte Region Hallands krisstödsorganisation aktiveras utan det kan i stället handla om enskilda kompetenser inom Region Halland, exempelvis från BUP (barn och ungdomspsykiatri) eller vuxenpsykiatri. Även då tas kontakterna via TIB.

Kontakter med kommunerna tas via ordinarie larmvägar vid händelser. Larmvägarna kan vara genom kommunens TiB alternativt genom räddningstjänsten.

Kontakter med trossamfund kan fås via Länsstyrelsens TiB. Se mer under Samverkan med trossamfund.

¹ Länsstyrelsen, 2021. Regional plan för pågående dödligt våld.

Det finns inget krav att rapportera enskilda krisstödsinsatser till Länsstyrelsen, men vid extraordinära händelser ska kommunerna lämna lägesrapporter och information om händelseutvecklingen till Länsstyrelsen. Erfarenheter av krisstöd delges Hallands nätverk för krisstöd efter en insats.

Stödcentrum

Stödcentrum kan etableras av både kommunernas och Region Hallands krisstödsorganisation i drabbad kommun (och/eller inom Region Hallands regi beroende på typ av händelse). Det är en central plats dit drabbade och närstående kan vända sig efter en särskild händelse för att få svar på frågor och få det stöd de behöver, alternativt hänvisning till andra inrättningar. Stödcentrum upprättas i lämpliga lokaler i närområdet, dock inte i direkt anslutning till exempelvis en olycksplats.

Region Halland ansvarar för att etablera stödcentrum som vänder sig till dem som sökt sjukvård eller är närstående till dessa. Stödcentrum upprättas i första hand vid sjukhusen i Kungsbacka, Varberg och Halmstad eller vårdcentraler beroende på var händelsen inträffat. Region Halland kan även öppna en särskild telefonlinje för närstående.

När så bedöms lämpligt kan stödcentrum öppnas gemensamt av kommunerna och Region Halland.

Det är viktigt att beakta behov av samverkan med Polismyndigheten, trossamfund, frivilligorganisationer och andra berörda aktörer när stödcentrum etableras.

Stödcentrum kan ha följande funktion:

- Information, rådgivning och hänvisning av drabbade och andra.
- Förmedling av krisstöd, proaktiv uppföljning och bedömning. Särskild uppmärksamhet och anpassad information till barn och individer med särskilda behov.
- Koordinering av stödet från andra instanser samt rutiner för att remittera drabbade till andra instanser.
- Förmedling av information till egen organisation.
- Plats för enklare servering.

Observera att Kommunerna och Region Halland har olika rutiner kring registrering vid arbete med krisstöd. Region Halland har krav

att registrera samtliga besökare, medan kommunens arbete med socialt medmänskligt stöd ger besökare möjlighet att vara anonyma. Registrering kan behövas för att föra kunna föra samman anhöriga med drabbade och möjliggöra uppföljning.

Samverkan med trossamfund

Arbetet tillsammans med trossamfund i krisberedskapen ska bygga på samexistens, samtal och dialog och samverkan. Kommunerna och Region Hallands arbete krisstöd kan behöva samverka med trossamfund om de drabbade har en särskild trosåskådning och önskar sådant stöd och/eller vid behov av trossamfundens särskilda kompetens. Trossamfunden har vana att möta människor i kris och kunskap om riter, ceremonier, religion och kultur. De kan ge sammanhang för identifikation och gemenskap och har lokaler för existentiella behov.

Vid behov av samverkan med trossamfund kan kommunerna och Region Halland kontakta Länsstyrelsens TiB.

Samverkan med andra län

Vid större händelser eller vid händelser som berör invånare utanför Halland ska samverkan ske med andra kommuner och regioner både nationellt och internationellt. Länsstyrelsen kan stödja samverkan med utrikesdepartementet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och andra myndigheter.

Samverkan efter en händelse

Utvärdering

Varje insats bör utvärderas enligt den aktiverade kommunens eller Region Hallands riktlinjer. I de fall gemensamma insatser har genomförts bör samverkan utvärderas gemensamt. Hela eller delar av Hallands nätverket för krisstöd kan användas för att ta fram utvärderingen. Nätverket ansvarar för att lyfta erfarenhetsåterkoppling från inträffade händelser vid sina möten.